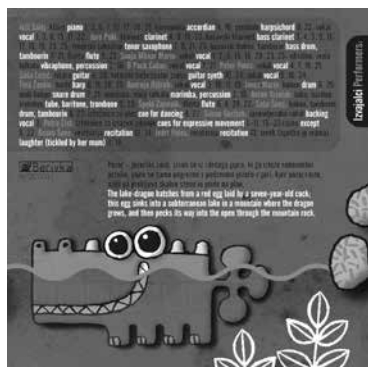

***Andreja Ažber,
Silvo Grmovšek***

O NEKATERIH KNJIGAH, KI SO IZŠLE V ZADNJIH LETIH NA ŠALEŠKEM

Knjižnica Velenje že leta polni časopisni prostor velenjskega tednika Naš čas z informacijami o knjižnih novostih. Na neuglednih zadnjih straneh tega časopisa je med TV programi in osmrtnicami rubrika s prozaičnim naslovom Knjižni kotiček. Po svojem izboru in okusu v njej knjižničarji predstavljamo knjige, ki so nam blizu. Prostora je toliko, da so vsaki knjigi odmerjene skromne vrstice s splošnimi informacijami in vtisi o posamični knjigi, kar pa je premalo za resnejšo oceno. Pred sedmimi leti smo pričeli predstavljati tudi nekatere knjige in zgoščenke, katerih avtorji so Šalečani ali pa so izšle v Šaleški dolini. Čeprav je v teh vrsticah predstavljen le del lokalne produkcije, šele objava pisanja na enem mestu pokaže, kako obsežna je ta.

Hejahoj, zapoj, Pozoj, CD, 2011

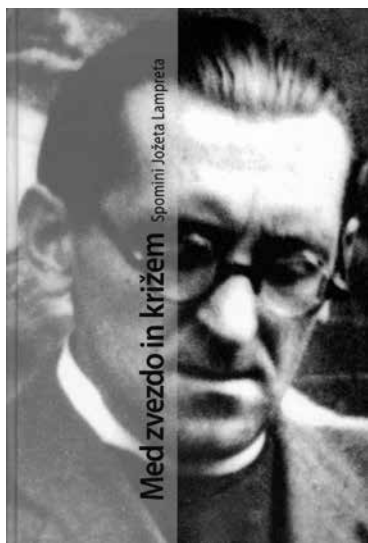
Velenjska založba Berivka s svojima zbir-kama za otroke in odrasle uspešno in izvirno skr-bi za promocijo šaleške kulturne dediščine, duhu tukajšnjega ljudskega iz-ročila pa je ostala zvesta tudi na svoji prvi glas-beni zgoščenki. Zbiranje

in ohranjanje te dediščine je namreč poglavitna dejavnost te založbe, ki je doslej izdala šest otroških slikanic in štiri knji-ge za odrasle. Okoli njenega zadnjega založniškega projekta uglasbenih pesmi iz slikanic Roka Polesa se je zbrala pisana družina velenjskih glasbenih ustvarjalcev, od Jureta Pukla, ki je tudi napisal in aranžiral večino skladbic, do Jožeta Ša-leja ml., 6 Pack Čukurja in drugih. Rezultat je izvirna glasba za otroke, ki se duhovito poigrava z glasbenimi žanri, skupaj 11 pesmi v slovenščini pa se ponovi še v angleškem jeziku. Radoživo igriva glasba z minimalističnimi besedili, ki ustre-zajo dojemanju rosno mlade *dece*, blizu pa bo tudi nekoliko starejšim in celo odraslim, ustvarjalno pregnete motive ljud-skega izročila in ga približa svetu današnjih otrok. CD-ju so priložena besedila pesmic in namigi za izrazno plesanje.

S. G.

Med zvezdo in križem, Spomini Jožeta Lampreta, 2011

Znamenita fotografija s pohoda XIV. divizije, ki je bila posneta na Graški gori, na kateri v prvem planu duhovnik Jože Lampret nosi ranjenca, je postala simbol odpora med NOB v naših krajih, posredno pa simbolizira tudi Lampre-tovo dosledno in brezkompromisno etično držo, ki se je iz-mikala avtoriteti tako Cerkve kot tudi kasnejše socialistične oblasti.

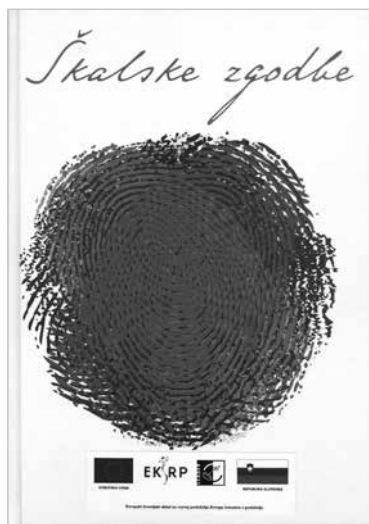
Lampret je bil rojen v Šoštanju in že v dijaških in študentskih letih je postal upornik z razlogom, ko je krščanski socializem poskušal združiti z marksizmom in evangelijskimi nauki. Med 2. svetovno vojno je bil verski referent v partizanskih enotah in član verske komisije pri predsedstvu Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta, s čimer se je oddaljil od uradne katoliške Cerkve. Posledice je v najhujši obliki doživel po koncu vojne, ko je bil zaradi de-

javnosti v prorežimskem Cirilmetodijskem društvu kaznovan z izobčenjem iz Cerkve in prepovedjo opravljanja duhovniškega poklica.

Sprva je bilo videti, da je s povojno oblastjo našel skupni jezik pri udejanjanju socialistične družbene ureditve, za medvojne zasluge je bil nagrajen s številnimi funkcijami, vendar je temu sledilo tiho »izobčenje« tudi iz politike in od politike regulirane družbe. Tako je osebno doživel izkušnjo revolucije, ki žre lastne otroke, njegovo razočaranje pa ilustrira njegova naslednja izjava: »Vse življenje sem posvetil gradnji božjega kraljevstva na zemlji in realizaciji evangelijskega nauka o socialni pravičici ter humanitarnega socializma doma in v svetu – nad obema internacionalnima, tj. nad političnim krščanstvom in mednarodnim socializmom, sem globoko razočaran. Niti eden od njiju se pošteno ne uresničuje, in če se bo sploh kdaj uresničil.«

Spomine te pokončne in v iskanju socialne pravičnosti dosledne osebnosti, ki je doživela tragično kocbekovsko usodo, je zbrala in za objavo uredila dr. Ljuba Dornik Šubelj, knjiga pa je – žal precej neopaženo – izšla v izdaji Muzeja Velenje.

S. G.

**Škalske zgodbe,
uredila Jože
Hudales in Verica
Pogačar, 2012**

Po zborniku z naslovom Škale, ki je leta 1989 izšel v knjižni zbirki Šaleški razgledi, je to osemstoletno duhovno središče Šaleške doline dobilo nov prispevek v odkrivanju in ohranjanju zgodovine ter spominov na bogato preteklost tega kraja. Za zbornik z naslovom Škalske zgodbe gre

zasluga predvsem podjetnemu društvu Revivas, ki se uspešno trudi za oživitev in promocijo vasi Škale, predvsem pa njegovi prodorni predsednici Veri Pogačar, ki je ob uredniškem delu še avtorica več prispevkov. V kratkem času jim je uspelo opraviti izjemno delo: ob strokovni pomoči dr. Jožeta Hudalesa in Špele Poles, ki sta tudi med pisci besedil, so v projekt zbiranja spominov, pričevanj in dokumentarnega gradiva vključili več kot sto sedanjih in nekdanjih Škalčanov. Rezultat je zbornik, ki na impresivnih 266 straneh, obogatenih s fotografijami iz polpreteklih časov, »skozi pričevanja nekdanjih in sedanjih Škalčanov opisuje zgodovino kraja, beleži krajevne navade ter izpostavlja pomembne osebnosti, ki so krojile usodo Škal«.

V primerjavi s prvim zbornikom o Škalah, katerega namen je bil strokovno in objektivno zgodovinopisje, je drugi »zgodbarski« ali, kot ga je v svojem uvodnem prispevku označil dr. Jože Hudales, zgod(b)ovinski, kar se pokaže kot njegova prednost. Zgodbe so namreč zapisali ali pripovedovali Škalčani sami in uspelo jim je s pomočjo individualnih in kolektivnih spominov prikazati raznoliko in dinamično preteklo življenje kraja v odtenkih, ki segajo od starih, še vedno

živih lokalnih mitologij, do novih, osebnih zgodb, v katerih se kaže njihova identiteta in razumevanje življenja ter bivanja.

Del teh spominov je posredno povezan s katastrofo, ki je doletela Škale, ko je vitalni del kraja zaradi posledic rudarjenja končal globoko pod jezersko gladino. Medtem ko v prvem zborniku angažirano omenjajo brezbriznost, ki je spremljala propadanje Škal, pa je v Škalskih zgodbah ta propad videti bolj kot posledica naravne katastrofe.

S. G.

**Promenada –
urbana
revitalizacija,
(S)poročilo
kreativne
delavnice, uredil
Bojan Pavšek,
2012**

Od »promenade« kot prehodne sive poti v mestnem središču Velenja, ki poteka od Trga mladosti do Cankarjeve ulice in vodi h kateremu koli cilju, do Promenade kot cilja samega po sebi. Ali kako preobraziti velenjsko ulico, ki se ponaša z nazivom Promenada, vendar si že dolga desetletja tega imena ne zasluži, in ji vrniti njen nekdanji izvorni namen. Skeptiki do uspešnosti presajanja urbanih vsebin v velenjske razmere bi rekli, da gre za Sizifovo delo (še toliko bolj, če upoštevamo dejstvo, da je (bil) kramarski sejem edini javni dogodek na Promenadi), vendar ko vzamemo v roke publikacijo, ki je že sama po sebi oblikovalski presežek, v njej pa je dokumentirano delo ustvarjalne delavnice, na kateri so se trudili preobraziti Promenado, je vse videti razmeroma preprosto. Tako kot pač velja za vse odlične rešitve, je tudi v tem primeru preprostost združena s kreativnostjo in začinjena z ljubeznijo do mesta, rezultat pa je arhitekturna, grafična in socialna (re)konstrukcija urbanega prostora kot pogoj za preobrazbo grdega račka v laboda. Siva prehodna cona – med

stavbama Zdravstvenega centra in sodišča na eni ter stavbami Šolskega centra, Farmina, Forija in Delavskega kluba na drugi strani – se nenadoma spremeni v živopisano mestno promenado, ki kar kliče po druženju, pohajkovanju, uživanju na koncertu, gledališki ulični predstavi ... In ne nazadnje, če bo revitalizacija realizirana, bo tudi dovolj le uživanje v sami Promenadi, njeni bodoči podobi in atmosferi.

Kot je v uvodni besedi zapisal urednik Bojan Pavšek, publikacija bralca popelje »na inspirativno popotovanje odkrivanja novih identitet Promenade, ki so jih na kreativni multidisciplinarni delavnici ustvarile mlade generacije«. Rdeča nit tega potovanja je, da je Promenada predvsem namenjena mladim in njihovim urbanim potrebam po druženju, interakciji in ustvarjanju. Ustvarjalna delavnica je bodočo mestno promenado obdelala z različnih vidikov: prostorskega, krajinskega, grafičnega, in v podobi (fotografiji) ter besedi. Od konkretnih predlogov preobrazbe je doslej realiziran le t. i. urbani element, ki je postavljen na mostu čez Pako. Postavitev galerije na prostem, oblikovanje prostora in urbane opreme, ki ponuja možnosti za zbiranje, druženje in organizacijo prireditev, »deregulacija« Pake z ureditvijo dostopov do reke in zadrževanje ob njej pa so še na ravni ideje. Upamo, da bodo dobile priložnost za udejanjanje.

P. S. Čeprav je od tega zapisa minilo le šest let, še zdaleč ni več aktualen. Med tem je namreč bila zgrajena nova promenada, ki je s presežki in arhitekturnimi nagradami ponos mesta. Kljub temu zapis objavljamo: namen je ilustrirati, kako tudi v Velenju čas hitro mineva.

S. G.

Hrani jih za spomin, če me več kdaj nazaj ne bo, 2014

Medtem ko je Šaleška dolina v drugi svetovni vojni obsežno obdelana, je prva svetovna vojna nepopisana knjiga. Zato je toliko bolj pomembno pionirsko delo o sledih in odmevih te vélike vojne v naši dolini. Šaleški vojaki, ki so se v njej bojevali, so po sto letih začetka vojne v tej knjigi »ne-

posredno« prisotni v besedilih pisem, na dopisnicah in razglednicah, ki so jih pošiljali svojem s fronte, ter v beležkah ali dnevnikih in fotografijah, posredno pa v spominih na njihovo

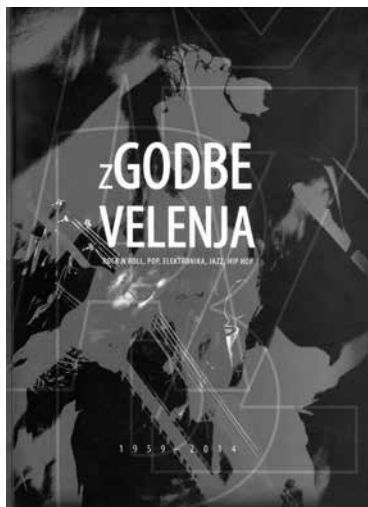
va pričevanja o vojni, ki so jih pripovedovali sorodnikom, prijateljem ali sosedom. V sto zgodbah šestdeset domačinov obuja spomine svojih prednikov, ki so sodelovali v bojih po vsej Evropi. Skorajda enako težo kot besedila imajo v knjigi fotografije in razglednice: gre za več sto doslej večinoma neznanih fotografij iz zasebnih zbirk ter desetine razglednic in dopisnic. Med njimi je iz zasebne zbirke Zvoneta A. Čebula okoli štirideset dopisnic, ki jih je z bojišča domačim v Lokovico pisal Ivan Klančnik. Po njegovem nasvetu domačim na eni od dopisnic, naj jo ,hranijo za spomin, če ga več nazaj ne bo', pa je dobila knjiga naslov.

Spomini, fotografije in rokopisi imajo v knjigi osrednjo vlogo, spremljajočega uredniškega besedila pa je le toliko, kolikor je pač bilo potrebno pojasnilo k objavljenemu gradivu. Kar se v tej izvrstno oblikovani knjigi pokaže za prednost, je iz fragmentov spominov in pričevanj nastali mozaik, ki prepričljivo in pretresljivo predstavlja vojne razmere in duha časa pred sto leti. Knjigo je uredila Špela Poles, izdala pa Občina Šoštanj.

S. G.

zGodbe Velenja, Rock'n'roll, pop, elektronika, jazz, hip hop, 1959–2014, 2014

Kako se je na Šaleškem v šestdesetih letih prejšnjega stoletja rojeval rock'n'roll, kdo so njegovi pomembnejši lokalni protagonisti, kje in kako je občinstvo poslušalo rock,

kako so si njegovi pristaši izbojevali javne prostore svobode in kako so prestopali meje vladajočih ideoloških in kulturnih vzorcev, kako je nastajala rock scena (vključno z urbanih miti) in kako je rock postajal način življenja – vse to in še veliko več je popisano v zborniku z naslovom *zGodbe Velenja*, v katerem je večplastno obdelan fenomen izjemno vitalne in ustvarjalne lokalne urbane godbe s svojimi najbolj iz-

stopajočimi zvrstmi od rocka, do elektronike, jazz in hip-hopa, delno tudi popa.

Zbornik je sestavljen iz zgodovinskega pregleda lokalne urbane glasbe od leta 1959 do danes in esejističnih prispevkov pričevalcev, ki so dejavno spremljali velenjsko rockovsko sceno. Prispevki so posamezna obdobja in zvrsti popularne glasbe umestili v družbeni in zgodovinski kontekst, osvetlili pa so tudi vzajemen vpliv globalnih in lokalnih tokov urbane glasbe.

Drugi del zbornika je leksikon, v katerem je v nekaj več kot sto geslih predstavljena dejavnost glasbenih skupin in posameznikov, vključno z njihovo diskografijo. Projekt je izpeljala Knjižnica Velenje (trije avtorji prispevkov in urednica zbornika so iz njenih vrst), s čimer je učinkovito odpravila stereotip o knjižnicah kot togih in konservativnih institucijah, ki nimajo posluha za alternativno kulturo.

S. G.

Pevci in godci iz Kavč pri Velenju, Takrat v starih cajtih, 2014

Po 28 letih delovanja so Kavški pevci posneli album z ljudskimi pesmimi, med katerimi sta tudi dve, katerih avtor je vodja skupine Tone Šmerc. Pevce iz Kavč pri

Velenju je dolga leta vodil znani velenjski zborovodja Zmago Frankovič. Njihov repertoar sestavljajo tradicionalne ljudske pesmi, med katerimi so tudi take, ki izvirajo iz tukajšnjih krajev. V nekem drugem kontekstu je glasbenik in skladatelj Milko Lazar, ki je v duetu z Zlatkom Kavčičem gostoval na enem od velenjskih Max klub jazz festivalih, izjavil, da je vsaka ljudska pesem oda življenju, samo ceniti jo je treba začetni. Dejavnost Kavških pevcev in njihovo ohranjanje izročila slovenske ljudske pesmi cenijo tudi v krajevni skupnosti Kavče, saj so na njihovo pobudo Kavški pevci posneli zgoščenko, pri tem pa je izdajo finančno podprla Mestna občina Velenje.

S. G.

Jože Hudales, Življenje v novem mestu: Velenje in njegove urbane identitete 1945–1960, 2015

O polpretekli zgodovini Velenja in njegovem skokovitem razvoju, ki so ga v javnosti označili kot “socialistični čudež“, je bilo napisanih kar nekaj memoarskih, zgodovinskih in socioloških prispevkov. Najnovejšo monografijo nekdanjega vodje velenjskega muzeja, zdaj profesorja na ljubljanski Filozofski fakulteti, nikakor ni mogoče opredeliti kot zgolj še eno v vrsti del o nastajanju novega Velenja. Razlogov za to je več, omenimo jih le nekaj. Od vsega doslej

napisanega se pričujoča knjiga razlikuje po obsežnem korpusu uporabljanih virov in sistematični ter temeljiti obravnavi najpomembnejših razvojnih značilnosti novega Velenja. Novost so tudi teme, ki doslej niso bile obravnavane (med drugim, kako se je hkrati z gradnjo Velenja gradila tudi »nova zgodovina«, kako so lokalne oblastne mehanizme v celoti prevzeli prišleki), predvsem pa kritična analiza vladaajočega diskurza o velenjski

ski „socialistični pravljici“.

Ko gre za vprašanje pričetka, bo verjetno deležna splošnega konsenza avtorjeva trditev, da se je novo Velenje začelo graditi 375 metrov pod zemljo – z izgradnjo novega jaška. V nasprotju s prevladujočim mnenjem pa je njegova teza, da je največji dosežek velenjskega premogovnika v njegovi 200-letni zgodovini uresničen leta 1950, ko so prebili zvezni rov med starim in novim jaškom. To je bil pogoj za dvig letne proizvodnje od največ 660.000 ton izkopanega premoga na 3.600.000 ton. S tem so bili položeni temelji za razvoj Velenja: skokovito rast proizvodnje je bilo mogoče realizirati z rastjo zaposlenih v rudniku, kar ne bi bilo uresničljivo brez gradnje novih stanovanj, trgovin, šol in preostale javne infrastrukture, iz katere je zrastle novo mesto. Ti pogoji so bili postavljeni še pred prihodom novega vodstva rudnika z Nestlom Žgankom na čelu, s čimer pade mit, da je Žgank kot „oče“ novega Velenja pričel to mesto graditi iz točke nič. V ozadju je tudi ideološka konstrukcija zgodovine, kajti zgodba o pričetku je bila lepo zaokrožena s tem, ko je prihod novega vodstva premogovnika sovpadal s pričetkom

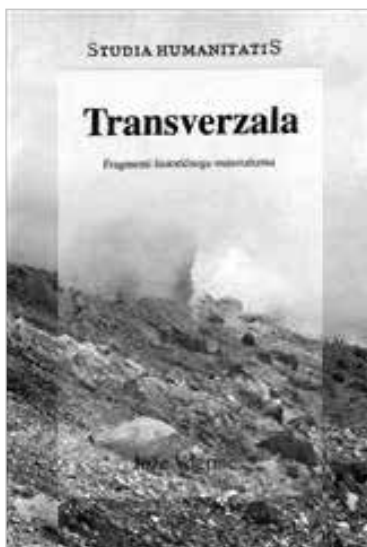
delavskega samoupravljanja. Za dejstvo avtor navaja, da je novo Velenje začelo nastajati že takoj po koncu druge svetovne vojne, temeljni kamen novega Velenja so namreč položili 1. maja 1946.

Hkrati s prikazom najpomembnejših potez razvoja Velenja avtor analizira tudi ideologijo, ki je bila neločljivi del nastanka mesta. Kot med drugim trdi, se zgodovina Velenja ne prične z intenzivno urbanizacijo v petdesetih letih prejšnjega stoletja, kajti kraj kot trško naselje ima več kot 700 let razvoja, zato nikakor ne drži, da naj bi Velenje kot mesto zrastlo iz nerazvite vasi. Pri rekonstrukciji zgodovine in oblikovanju novega socialističnega človeka je politična elita v vlogi inženirja človeških duš poskušala povezati folklorno tradicijo in nove politične mite. Kljub deklarirani enakosti spolov so bili javni akterji državnih ritualov in komemoracij le moški, medtem ko so bile ženske varuhinje starejših etničnih in verskih tradicij v zasebnosti varnih domov. Inženirstvo duš je bilo najbolj očitno v boju za novega rudarja, cilj je bila preobrazba ljudi in njihovega načina življenja: z načrtno propagando so poskušali navezati delavce na rudnik kot na njihov drugi dom, iz polproletarcev, ki so ob rudarjenju tudi kmetovali, pa so si prizadevali oblikovati modernega proletarca, ki ne bi imel več korenin v zemlji.

S. G.

Jože Vogrinc, Transverzala, 2014

Delo je sestavljeno iz fragmentarnih tekstov in opomb pod črto, ki so nastajale med avtorjevim branjem posameznih besedil sociologije, antropologije, filozofije itd. Skeptiki bi verjetno že takoj rekli, da se iz tega ne more izcimiti nič takega, kar bi presegalo naključnost, teoretsko drobnjakarstvo, za površnega bralca pa prevladujoči dolgčas. Res je tak čisto prvi vtis, besedilo ne streže ležernosti bralca, tako da bi mu pojasnjeval teoretsko literaturo, na katero se je avtor odzval s svojimi fragmenti, bralca tudi ne vodi za roko po teoretskih poljih in poteh. Vogrinčeve fragmente povezuje njegova do-

sledna historičnomaterialistična pozicija, ki je teoretsko izhodišče na poti od analize konceptov kot ozadja njegovih fragmentov do analize družbe in njenih fenomenov. Skratka, avtor je dosleden pri tem, da je vsak fenomen otrok in ujetnik svojega družbenozgodovinskega časa in produkcijskih razmerij, teoretska refleksija pa vedno meri tudi na spremembo družbenih razmerij.

S. G.

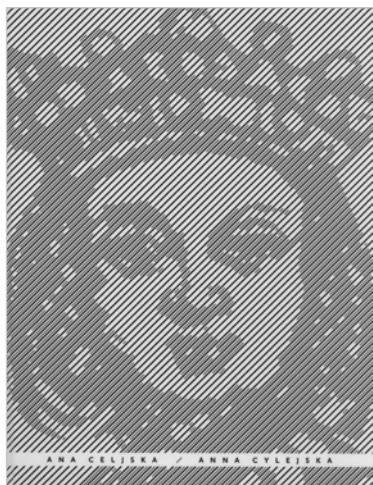
Janja Jedlovčnik, Mi gradimo nov svet in novo pomlad, 2015

Zgodovinarica Janja Jedlovčnik je v spomin na dva pomembna jubileja našega mesta predstavila temeljit in natančen pregled prostovoljnih delovnih akcij na širšem območju Velenja v obdobju 1945–1991. Knjiga ni le oris veličastnega obdobja povojne izgradnje Ve-

lenja, temveč tudi dragocen poklon ljudem, ki so se v skupno dobro odpovedali številnim uram svojega prostega časa, pla-

čilu, nekateri med njimi pa tudi svojemu zdravju. Avtorica je podatke črpala iz izbora obstoječe literature, arhivskih virov in člankov iz pretežno lokalnih glasil, dodano vrednost pa predstavlja tudi bogat slikovni material. Najprej je predstavila kratek oris povojnega razvoja Jugoslavije in Velenja z okolico v obdobju po drugi svetovni vojni ter razložila temeljne pojme prostovoljnega dela in udarništva. Osrednji del knjige nazorno prikazuje, kaj so bile delovne akcije, njihova prizorišča, organizacijska struktura, propagandna dejavnost ter njihov namen in pomen. Ob tem pronicljivo osvetli tudi občasne zlorabe pojmovanja prostovoljnega dela. V dodatku knjige antropologinja Marija Brložnik podrobno predstavi delovanje, organizacijsko strukturo in dosežke mladinskih delovnih brigad in mladinskih delovnih akcij ter njihova številna prizorišča zunaj meja Šaleške doline.

A. A.

**Maja Lukanc,
Ana Celjska,
Ogrodje za
biografijo,
diplomsko delo,
2015**

»Ana Celjska se v nasprotju z Barbaro Celjsko ali Veroniko Deseniško ni ohranila v slovenskem zgodovinskem spominu. Razumljivo, Celje je zapustila kot mlado dekle in se tja ni nikoli več vrnila. Presenetljivo pa je dejstvo, da ji slo-

vensko zgodovinopisje, ki je v zadnjih nekaj desetletjih proizvedlo precej prispevkov o Celjskih, kot o prvi kraljici, ki je izšla z današnjega slovenskega ozemlja, ni namenilo nobene pozornosti«.

To je le ena od ugotovitev velenjske zgodovinarke Maje Lukanc, ki je v svojem izvrstnem diplomskem delu osvetlila življenje poljske kraljice, in to na temelju do zdaj neznanih poljskih virov in literature, ki se večinoma nahajajo v Krakovu. S pretanjeno vsebinsko analizo določenih virov, predvsem pisem, je pripravila dragoceno ogrodje za biografijo prve predstavnice iz rodu Celjskih, ki se ji je uspelo povzpeti do kraljevskega položaja. Na osnovi do zdaj prezrtih poljskih virov je kritično pretresla prispevke nekaterih avtorjev, ki so Ani Celjski vendarle namenili nekaj besed, in opozorila na njihove napačne navedbe, povzete iz avstrijske historiografije. Izpostavila je tudi problematiko kronoloških datacij, z natančno zgodovinsko rekonstrukcijo predstavila nove uvide v Anino življenje in ovrednotila njeno delovanje v vlogi poljske kraljice.

A. A.

Jože Vogrinc, Pojmovne prikazni, Rešeto humanistike, 2015

Napačne rabe tujk, sposojenk in skovank v humanističnih in družboslovnih besedilih so spodbudile avtorja, ki je sicer profesor sociologije na ljubljanski Filozofski fakulteti, da je spisal geselnik teh pojmovnih »prikazni«, kot jih je poimenoval. Pojasnjuje pravilni pomen gesel, vendar –

kot poudarja – to ne počne kot jezikoslovec, ki bi predpisoval, ampak kot bralec in uporabnik jezika. Večina njegovih pojmovnih prikazni izvira iz uporabe angleških terminov. Pisci in piske namreč v slovenščini namesto v znanstvenem in

strokovnem pisanju znanih in uveljavljenih terminov uvažajo nove in v slovenski terminologiji neznane tujke in skovanke ali pa v slovenski znanstveni terminologiji uveljavljenim tujkam in sposojenkam dajejo pomene, ki jih v slovenščini nimajo, imajo pa jih v izvirnem jeziku.

S. G.

Robert Jukič, Ženske, CD, 2015

Izjemno ploden velenjski jazz basist in glasbeni ustvarjalec Robert Jukič je z zadnjim albumom *Ženske* znova dokazal, da je zanj oznaka jazz glasbenik odločno prekratka. Njegovi prehodi iz jazz

v druge glasbene zvrsti niso naključni in kratkotrajni, kajti gre za glasbenika in ustvarjalca s širokim glasbenim obzorjem. Doslej je posnel deset avtorskih plošč, od jazzovskih do večžanrskih, ki jih ni mogoče popredalčkati, če pa bi že iskali njihovo rdečo nit, je ta vsekakor konceptualnost, ki je običajno začinjenja z družbenokritičnim odnosom do sveta.

Več žanrov je zastopanih tudi v njegovem zadnjem dvojnem albumu. Tako na prvem ploščku tega albuma, ki je posnet v studiju, kot na drugem, ki je nastal v radijski oddaji *Izštekanj*, trinajst uveljavljenih slovenskih in hrvaških pevk poje trinajst skladb v razponu od vokalnega jazz, bluesa, šansona do popa. Delo napotuje na enega od Jukičevih prejšnjih albumov: ženska senzibilnost, ko gre za ljubezen, izgubo in upanje, je na tem zadnjem albumu v kontrastu s svetom moških mejnih eksistenc in razmerij z veliko znoja in krvi, kot je bilo na albumu *Dobrote iz skrinje zarote*. Pri obeh je Jukič avtor besedil, glasbe in aranžmajev, ob tem pa je kot basist še izvajalec glasbe in producent.

S. G.

Milena Koren Božiček, Vizualna umetnost v Šaleški in Zgornji Savinjski dolini od 1975 do 2015, 2015

Ob otvoritvi prenovljene stavbe velenjske Galerije so lani v tej instituciji odprli pregledno razstavo, na kateri so predstavili dela 65 li-

kovnih umetnikov iz Šaleške in Zgornje Savinjske doline, ki so ustvarjali od druge polovice prejšnjega stoletja do danes. Ob tem so v Galeriji Velenje izdali tudi obsežen katalog. Njegova avtorica Milena Koren Božiček, ki je tudi kurator-ka pregledne razstave, v njem tematizira spremembe umetniških likovnih praks in načinov galerijskega razstavljanja od ustanovitve Galerije Velenje v 70. letih prejšnjega stoletja do današnjih dni. Razstavni pregled vizualne ustvarjalnosti v preteklih štiridesetih letih v Šaleški in Zgornji Savinjski dolini je v katalogu dopolnjen z osebnimi krajšimi refleksijami likovnih avtorjev o lastnem ustvarjanju, večji del te publikacije pa prinaša v obliki leksikografskih gesel biografske podatke o likovnih ustvarjalcih, ki so sodelovali na razstavi. Skupaj s slovenskim je besedilo kataloga tudi v angleščini.

S. G.

Kažipot k boljši velenjščini, Slovar pravopisno problematičnega lastnoimenskega besedja 21. st. v velenjskem prostoru, 2015

Ali so Velenjčani prvi v svetu, ni preverjeno, vsekar pa so prvi v Sloveniji dobili priročnik za uporabo lastnih imen, ki izhajajo iz lokalnega okolja. Pionirsko delo je se-

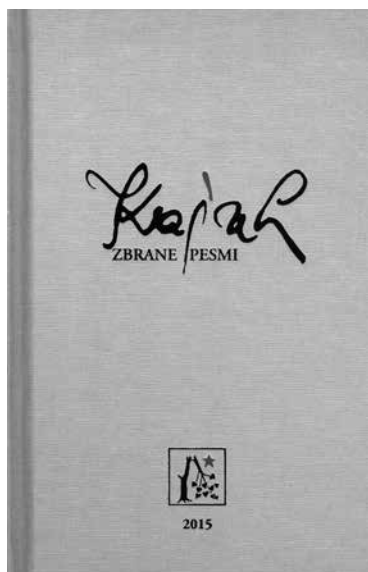

stavljeno iz dveh delov. V prvem nas v nekaj več kot tri tisoč geslih napotuje, kako pravilno izgovoriti in zapisati imena velenjskih krajev, ulic, naselij, ustanov, podjetij, blagovnih znamk in preostalih lastnih imen, ki utegnejo pišočemu in govorečemu delati pravopisne in slovnične težave. Gesla so sestavljena tako, da med drugim iztočnici v imenovalniku sledi rodilniška oblika z morebitnimi težjimi sklanjatvami, deli gesla pa so tudi opozorila na napačno rabo, priporočeno pisanje ter primeri rabe in poimenovanj.

Drugi del Kažipota k boljši velenjščini so jezikovni nasveti, ki v skupno 21 člankih obravnavajo primere pogostejših pravopisnih in slovničnih napak v lokalnih medijih, sporočilih za javnost in javnih napisih.

Urednik priročnika je Ivo Stropnik, sourednica Verica Jurak, sodelovali pa sta še Petra Cerjak in Klara Pavšek Stropnik. Po napovedih urednika bo Kažipot k boljši velenjščini čez dve leti sledila druga, prenovljena in s tri tisoč novimi gesli dopolnjena izdaja. Naslednje leto je načrtovana tudi spletna verzija z več kot štiri tisoč gesli, čez štiri leta pa končna redakcija z devet tisoč gesli.

S. G.

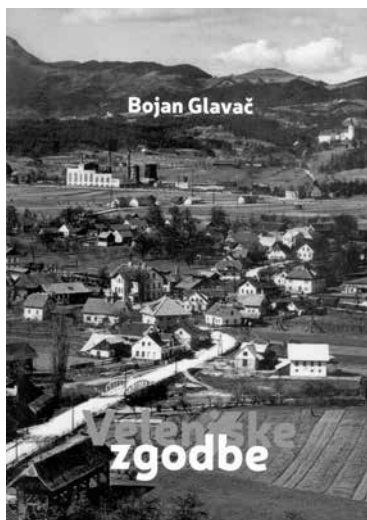
**Karel Destovnik,
Zbrane pesmi
Od – Odrasli /
821.163.6-1 -
Slovensko pesništvo,
2015**

Kajuhove pesmi so v sedmih desetletjih po njegovi smrti doživele veliko izdaj, veliko je bilo prevodov, izšlo je tudi nekaj literarnih in biografskih študij. Najnovejša izdaja pesmi tega pesnika upora in tudi ljubezenske lirike pa je prva, v kateri so zbrane vse njegove pesmi, med njimi

jih je šestnajst objavljenih prvič. Zbral in razvrstil po obdobjih njihovega nastanka ali objave jih je urednik Vlado Vrbič, ki je tudi avtor priloge o pesnikovem življenju in opomb k posamičnim pesmim. Kot je zapisano v urednikovi besedi, je v prvem delu knjige zbrana poezija od Kajuhovih prvih pesmi iz leta 1938 do okupacije Jugoslavije leta 1941, v drugem delu so pesmi od okupacije do odhoda v partizane, v tretjem, najbolj skromnem delu, pa so pesmi, ki so nastale v partizanih. Že znanim in objavljenim pesmim so dodane neobjavljene pesmi, osnutki in pesniški fragmenti iz Kajuhovega zgodnjega obdobja, ki so ohranjeni v njegovi rokopisni zapuščini, ter zadnji pesniški osnutki iz črne beležnice, ki jo je pesnik imel pri sebi ob smrti.

Knjigo zbranih pesmi je izdala Knjižnica Velenje.

S. G.

Bojan Glavač, Velenjske zgodbe, 2016

Po prigodnih pesmih z naslovom Pesmi iz klobuka je v knjižni zbirki Droben list, ki jo izdaja Knjižnica Velenje, pred kratkim izšlo še drugo, tokrat prozno delo Velenjčana Bojana Glavača. Velenjske zgodbe so literarno neoporečni in duhoviti, največkrat anekdotični spominski fragmenti na avtorjeve predvsem mladostne ži-

vljenjske pripetljaje. Skoraj vse zgodbe so povezane z Velenjem, pisec pa v njih oživlja duha polpreteklega časa, ki ga je doživljal kot otrok in mladostnik, rojen desetletje pred pričetkom druge svetovne vojne. Pred bralcem oživi idilična, vendar ne idealizirana podoba predvojnega trškega Velenja, njegovi prebivalci, za katerimi so ostali le nadpisi na nagrobnih ploščah, že zdavnaj izginuli mlini, žage in gostilne. Čeprav avtor ni imel nikakršnih ambicij zgodovinarja in je vseskozi zvest literarnem slogu, je vsaka njegova zgodba tudi svojevrstna mikrozgodovina vsakdanjega življenja v Velenju in okolici, zato je med drugim tudi pomembno domoznansko besedilo.

Kot je v predgovoru zapisal avtorjev vrstnik in prav tako Velenjčan Matjaž Kmecl ... »bodo Glavačeve Velenjske zgodbe postale priljubljeno besedilo starih in tudi manj starih Velenjčanov: o njihovi »identiteti« govorijo, o snovi, iz katero so – in to na zelo prijazen, človeku blizek način, z malce blagega humorja, malce nevsiljive modrosti, neceneno in z veliko mero ljudskosti.« Knjigo je ilustrirala Juma Valenčak, ki ji je uspelo v podobe prenesti duha Velenjskih zgodb.

S. G.

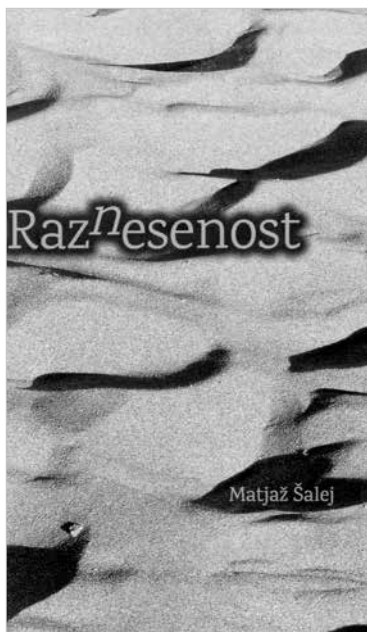
40 let jamarstva v Topolšici, Šaleški jamarski klub Podlasica Topolšica, 2016

Začetek organiziranega jamarstva na Šaleškem je še najbolj podoben pravljici s srečnim koncem. Radovednost, kaj da se skriva v notranjosti ozke špranje, v katero izginja potok Strmina na Lomu nad Topolšico, je gnala skupino domačinov, da so razširili odprtino toliko, da so lahko

zlezli vanjo. Po nekaj desetih metrih so našli pravi zaklad: čudovito kapniško jamo, ki so jo po sosednji kmetiji poimenovali Ciglerjeva jama. Od takrat je minilo štirideset let in začetni naivni entuziazem je postajal čedalje bolj poznavalski, entuziasti pa so si izkušnje in znanje sistematično in organizirano pridobivali z dejavnostjo v Šaleškem jamarskem klubu Podlasica iz Topolšice.

Zbornik, ki sta ga uredila Maks Petrič in Lea Pavrič, je svojevrstna kronika raziskovanja jam in nabiranja jamarskih izkušenj. Najprej v neposredni okolici Loma, nato okolici Topolšice in Šoštanja, kasneje pa se je območje čedalje bolj širilo. Prvi prelom v odkrivanju podzemnega sveta je bilo slabo desetletje po ustanovitvi društva raziskovanje 152 metrov globokega brezna na Golteh, temu je sledilo raziskovanje Rotovnikove jame, izvira Ljubije, jamskega sistema Molička peč v Kamniško-Savinjskih Alpah itd. Zbornik med drugim prinaša tudi bolj podrobne opise nekaterih večjih podzemnih jam, klubsko mednarodno sodelovanje in jamarske odprave v tujino.

S. G.

Matjaž Šalej, Raznesenost, 2017

Raznesenost je pesniški prvenec velenjskega kulturnika in publicista, geografa in sociologa kulture. Matjaž Šalej je že več kot četrto stoletja član literarnega društva Hoteinja, leta 1991 pa je na republiškem srečanju mladih literatov postal eden od šestih nagrajencev prvega državnega srečanja v samostojni Sloveniji.

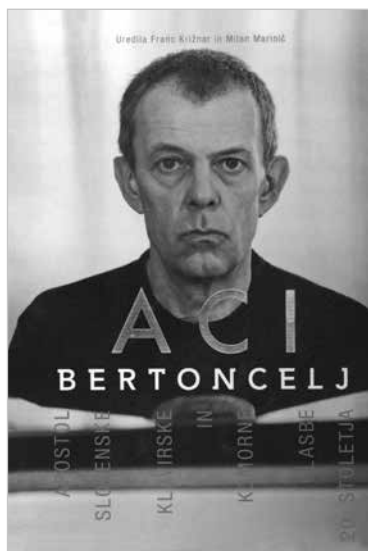
Pesniško zbirko sestavljajo trije sklopi: Asimilacija neandertalca, Preljubez, Sonetni časi; v prvih dveh so pesmi

pripovedne in nerimane, v tretjem pa dosledno sledijo kriteriju sonetne oblike. Tematika pesmi odraža sodobnega duha časa, avtorjevo eksistencialno izkušnjo, milino ljubezenskih doživljanj in vedrino pesnikovih vsakdanjih prebliskov. Pri nekaterih pesmih še posebej zablestijo duhoviti zaključki.

A. A.

Acı Bertoncelj, Apostol klavirske in komorne glasbe 20. stoletja, uredila Franc Križnar in Milan Marinič, 2017

Obširna znanstvena monografija vsebuje osemnajst prispevkov razpravljalcev simpozija, ki je bil posvečen Acıju Bertoncelju. Referati so opremljeni z bogatim slikovnim in fotografskim gradivom, seznamami njegovih koncertov ter spomini njegovih sodelavcev in učencev. Avtorji prispevkov

so z vseh zornih kotov osvetlili življenje in delo tega izjemnega pianista, široko razgledanega intelektualca in inovativnega pedagoga.

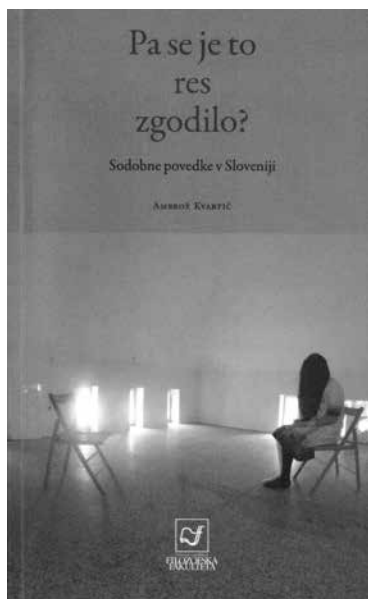
Ena od referentk je tudi doktorica muzikoloških znanosti Urška Šramel Vučina; v svojem prispevku s podrobnim kronološkim pregledom nazorno predstavi njegovih osem šolskih let (1994–2002) honorarnega dela na srednji stopnji Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega in pou-

dari njegov pomen pri vzpostavitvi srednješolskega glasbenega programa, v nadaljevanju pa predstavi še nekaj drobcov iz spominov njegovih dijakov in sodelavcev ter kronologijo Mednarodnega klavirskega tekmovanja Acija Bertoncclja. Njegovo delo je na velenjski glasbeni šoli pustilo neizbrisen pečat, njegovi pogledi in izvirni pedagoški pristopi pa se prek pedagoškega dela njegovih nekdanih najperspektivnejših študentk, danes profesorice klavirja, prenašajo naprej.

A. A.

Ambrož Kvartič, Pa se je to res zgodilo?, Sodobne povedke v Sloveniji, 2017

Neverjetne, nenavadne, gnusne, strašljive, humorne in podobne lastnosti zgodb, ki kot jara kača krožijo v vsakdanji komunikaciji in so na meji med fikcijo in realnostjo umeščene v izkustveni svet današnjih pripovedovalcev. Gre za sodobne povedke: po tem, ko so nanje v šestdesetih letih prejšnjega stoletja opozorili ameriški folkloristi, so po-

stale predmet izjemnega zanimanja v mednarodni folkloristiki. Označujejo jih kot eno najbolj razširjenih, priljubljenih in vitalnih oblik folklorne sodobnosti, ki jo odlikuje kreativnost, domišljija in virtuoznost sicer povsem običajnih pripovedovalcev iz vsakdanjega življenja. Ambrož Kvartič jih je najprej kot sodobne velenjske urbane legende oziroma povedke zbral, obdelal in interpretiral v diplomski nalogi, za katero je prejel Prešernovo nagrado. Nato je svoje raziskovalno polje razši-

ril, za temo doktorske disertacije je namreč izbral sodobne povedke v Sloveniji, kar je bila osnova za pričujočo knjigo, ki je izšla pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete v Ljubljani. V njej je med drugim iskal odgovore na vprašanja, katere povedke krožijo danes v Sloveniji, kakšni in kateri procesi zaznamujejo to pripovedno gradivo ter kdo, komu in zakaj pripoveduje današnje povedke. Obravnavano je tudi vprašanje vloge teh povedk v sodobni slovenski družbi. Iz aktualnih povedk in drugih oblik sodobne folklorne je namreč mogoče razumeti in analizirati odnos družbenih skupin do splošnega dogajanja v njihovem okolju.

S. G.

Vojko Strahovnik, Moralna teorija, O naravi moralnosti, 2016

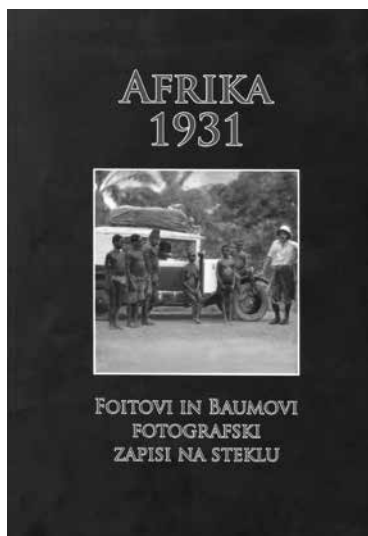
V strokovni javnosti je Strahovnikova knjiga sprejeta kot pionirsko delo o moralni teoriji pri nas, ki »v marsičem orje filozofsko in terminološko ledino, avtor pa delo opravi z natančnostjo in analitično strogostjo«. Vprašanja, povezana z etičnimi in moralnimi dilemami, od narave moralnosti, objektivnosti mo-

ralnih sodb, odnosu moralnih sodb do motivacije itd., so obravnavana primerjalno s stališči cele vrste avtorjev, med njimi so tudi sodobni. Zato bralec dobi širok in celovit vpogled v moralno teorijo.

S. G.

Afrika 1931, Foitovi in Baumovi fotografski zapiski na steklu, uredil Blaž Verbič, 2016

Leta 1931 sta češki akademski kipar František Foit in biolog Jiří Baum z avtomobilom prečkala afriški kontinent. Prvega je na študijsko odpravo, katere cilj je bil izdelava antropoloških mask afriških plemen, poslala praška Karlova univerza, drugi pa je za praški Narodni muzej raziskoval in zbiral insekte. Od zapuščine fotografskih posnetkov, ki so nastali na tej osemmesečni poti, je po nenavadnem spletu okoliščin 549 diapozitivov na steklu končalo v Muzeju Veleenje. Gre za »eno od ključnih serij posnetkov o Afriki v slovenskih javnih zbirkah«, čemur je namenjen zbornik z naslo-

vom Afrika 1931, ki ga je uredil kustos velenjskega muzeja Blaž Verbič, izdal pa Muzej Velenje. V tem muzeju so pred štirimi leti pripravili razstavo o Foitovih in Baumovih fotografskih zapisih na steklu. Vsebina zbornika je gradivo z razstave, vključno s fotografijami, podnapisi, predstavitevijo potovanja in diapozitivov na steklu ter življenja in dela Františka Foita. V zborniku je predstavljena tudi stalna razstava Františka Foita, ki je bila prvič

postavljena v Muzeju Velenje leta 1973, obnovljena pa leta 1998.

S. G.

Miran Aplinc, Letalstvo v Šaleški dolini do konca druge svetovne vojne, 2016

Dobili smo prvo delo o začetkih letalstva v Šaleški dolini, doslej povsem neznani in neraziskani temi. Avtor, sicer kustos velenjskega Muzeja Miran Aplinc, je kronološko obdelal ključne dogodke pred 2. svetovno vojno in med njo, ki so zaznamovali mikrozgodovino šaleškega letalstva. Pričetek je postavil v leto 1927, ko so se prebivalci tukajšnjih krajev prvič neposredno srečali z letalom, takrat je namreč v Metlečah zasilno pristalo italijansko letalo. Zgodba se je ponovila tri leta kasneje, le da takrat ni šlo za prisilni pristanek. Ni znano, koliko sta dogodka vplivala na navdušenje za letalstvo, dejstvo pa je, da so leta 1938 v Šoštanju ustanovili jadralno letalsko skupino in se kmalu praktično iz nič tudi lotili

izdelave jadralnega letala. Uspeh je bil polovičen, letalo je bolj poskakovalo kot letelo, zato so ga poimenovali bolha, morebitne večje letalske dosežke pa je prekinila vojna.

Od sedmih pilotov vojnega letalstva Kraljevine Jugoslavije, ki so izhajali iz Šaleške doline, se je v zgodovino vpisal Karel Šterbenk. Prvi dan vojne se je 6. aprila 1941 na nebu nad Beogradom junaško spopadel z nemškimi lovci in v boju s premočnim sovražnikom padel. V knjigi

so obdelani tudi letalski medvojni dogodki, med drugim okoliščine strmoglavljenja zavezniških letal na območje Šaleške doline, zavezniška letalska bombardiranja ipd.

Knjigo je izdal Muzej Velenje.

S. G.

Igor Gruber, 107 dni Alp, Pohod po rdeči poti Via Alpina, 2016

Mreža planinskih poti Via Alpina se razprostira preko osem alpskih držav; povezuje jih rdeča pot, ki je speljana od Trsta do Monaka. Na glavo jo je postavil avtor knjige Igor Gruber, ki je pot namreč pričel v Monaku, od koder je v 107 dneh prehodil 2.640 kilometrov. O vtisih in izkušnjah s te poti je spisal knjigo, ki je svojevrsten kolaž fotografij, praktičnih pohodniških nasvetov in fragmentarnih opisov poti. Bralec pa se lahko mimogrede seznani tudi z motivi, ki so bili v ozadju avtorjeve odločitve, da se odpravi na to pot. 161 etap poti ustreza enakemu številu poglavij z utrinki s poti in

odmevov njegovih najbližjih, ki so njegovo pot spremljali.

Vizualna kronika prehojene poti je podprta še z zgoščenko, ki je priloga knjigi. Rdeča nit knjige je avtorjeva ljubezen do gora, ki jo je čutiti v vsaki vrstici tega iskrenega navdušenja nad alpskim svetom in pohodništvom.

S. G.

Andrej Podvratnik, Mali mravljinček se prebudi in druge pesmice za otroke, 2017

Simpatične, igrive in radožive pesmice o mavrici, porednih miškah, vranu Poldiju, stra-

šni kači, mucah in podobnih otroških predmetih oboževanja so nastale v velenjski samozaložniški pesniški »delavnici« Andreja Podvratnika. Kako nastane mavrica, kakšno je nočno življenje mačjega para, kaj se dogaja med muco Gelo in mačkom Dolfom, kako se je končal prezgodnji beg iz gnezda malega vrana Poldija ter še nekaj zgodbic v verzih o konjičkih, porednih miškah ipd., je v tej slikanici, ki jo je s prikupnimi ilustracijami opremila Anja Jaklin. Slikanica je primerena za prvošolce in nekoliko starejše, tja do devetega leta.

S. G.

**Tina Felicijan,
Velenjska
mladina skozi čas,
Od delovnih akcij
do lokalne
mladinske
strategije, 2017**

Zbornik avtoric
Tine Felicijan, Barbare
Kelher in Špele Verdev
se uvršča v razmeroma

obsežen seznam spominskih knjig in knjižic, ki so v zadnjih dveh desetletjih nastale v Šaleški dolini in tematizirajo polpreteklo zgodovino Šaleške doline. Če omenimo le dve temu zborniku tematsko najbližji deli, je to v prvi vrsti zgodovina Šaleškega študentskega kluba, ki je izšla z naslovom Perspektiva sove, in knjižica o prostovoljnih delovnih akcijah v Velenju Janje Jedlovčnik z naslovom Mi gradimo nov svet in novo pomlad. V zborniku Velenjska mladina skozi čas je s pričevanji akterjev predstavljena institucionalna dejavnost mladih, od prvih mladinskih organizacij do danes. Predstavljena je tudi raziskava o družbenem profilu mladih iz velenjske občine v preteklem letu, v seriji intervjujev s skupnim naslovom Mladi o Velenju pa mladi različnih družbenih profilov opredeljujejo svoj odnos do sedanjosti.

S. G.

Zbornik simpozija v spomin dr. Milanu Ževartu, 2017

V zborniku so zbrani prispevki, ki so bili pred dvema letoma predstavljeni na simpoziju v spomin na dr. Milana Ževarta, prvega znanstvenega zgodovinarja iz naše doline, ki je bil med drugim začetnik znanstvenega proučevanja preteklosti Šaleške doline. Ob člankih, ki predstavijo delo in osebnost Milana

Ževarta, večina preostalih prispevkov z različnih vidikov obravnava 2. svetovno vojno, predvsem v Šaleški dolini. Med drugimi so izbrani primerki individualnih in kolektivnih spominov na vojno v Šentilju pri Velenju, raziskava o žrtvah 2. svetovne vojne v Šaleški dolini, prispevek o primerjavi okupacije in odpora v Šaleški in Mislinjski dolini in članek o novih dejstvih, ki osvetljujejo vojaške dogodke v Šaleški dolini ob koncu vojne maja 1945. V zborniku sta še dva prispevka, ki se ne navezujeta na omenjena tematska bloka. Prvi predstavlja uspešno prizadevanje Velenjčana dr. Karla Verstovška za preoblikovanje šolstva in ustanovitve slovenske univerze v Ljubljani neposredno po koncu 1. svetovne vojne, drugi pa tematizira poglede slovenskih marksistov na vlogo generala Rudolfa Maistra pri reševanju slovenske severne meje.

Simpozij je pripravil Muzej Velenje, ki je omenjeni zbornik tudi izdal.

S. G.

**Slikarski urok,
Majda Kurnik
1920–1967,
Galerija Velenje,
5. 10. – 2. 12. 2017,
ob 50. obletnici
smrti slikarke
Majde Kurnik,
2018**

Ob razstavi Slikarski urok Majde Kurnik je izšel tudi likovno bogato opremljen katalog. Kustosinja razstave, urednica kataloga in avtorica strokovnega

besedila Milena Koren Božiček, je brez dvoma največja poznavalka likovnega opusa in življenja slovensko-srbske akademske slikarke Majde Kurnik, umetnice, ki je svojo mladost preživela v Šaleški dolini. Najprej slikovito predstavi slikarkine družinske korenine in pot v Srbijo, njena študijska leta in njeno življenje v skromni sobici na Zadarski 7 v neposredni bližini Kosaničevega venca 19 v Beogradu, kjer je imela atelje v hiši poleg ateljejev še drugih umetnikov. Sledita strokovni besedili o slikarkinem mestu v slikarskem svetu in njenem umetniškem razvoju. Pronicljivi uvidi Milen Koren Božiček osvetlijo najskrivnostnejše poti slikarkine samobitne ustvarjalnosti in njenega markantnega značaja.

A. A.

Anton Ulrih Kristl, Spomini, 2018

Avtor izhaja iz znane družine iz Pesja. Njegov brat Janko, ki je tragično preminil malo pred pričetkom druge svetovne vojne, je bil med prvimi komunisti na Šaleškem in je bil Antonova zveza s komunisti. V spominih avtor predstavlja svoja mlada leta, ki jih je preživel v pomanjkanju, šolanje in družabno življenje, dokaj

podrobno pa so predstavljene predvojne razmere v Šaleški dolini. Osrednji del pripada vojnim letom, neposredno po kapitulaciji Jugoslavije se je pridružil odporu v Šaleški dolini, ki je bil sprva vse prej kot organiziran. Nemškim okupatorjem je na začetku uspelo razdvojiti domačine, precej članov lokalne partijske celice se je zaposlilo v velenjskem premogovniku, prvi uporniki, med njimi je bil tudi avtor knjige, pa so se zatekli v gozd Ležen, kjer so se brez orožja in povezave s partijskim vodstvom skrivali pred Nemci. Prepričljivo so v avtorjevih neposrednih doživljajih prikazane razmere nenehne nevarnosti, ki je prežala od vsepovsod, sovražnik je bil tudi med domačim slovenskim prebivalstvom, ki je sprva kazal naklonjenost do okupatorja. Prav ta perspektiva neposrednega pripovedovalca, ki ima smisel za podrobnosti in ne opisuje zgolj vojaške plati upora, je vrednost tega dela. Vsakdanost v ekstremnih razmerah aktivnega upora in boja za življenje je seveda povsem različna od vsakdanosti v miru, vendar avtor tudi v teh ekstremnih razmerah ohrani občutek za banalne podrobnosti. Recimo, kako naj junak opravi veliko potrebo, medtem ko se pred nemškimi vojaki skriva na seniku, zakopan v seno.

S. G.

Pod svobodnim srcem, 2018

Kolaž besedil in podob je nekonvencionalna kronika dvajsetih let delovanja prav tako nekonvencionalnega velenjskega Festivala mladih kultur Kunigunda. Zbornik z refleksijami, festivalskimi utrinki, predstavitvami glasbenih, likovnih, igralskih in drugih kulturno-umetniških gostov festivala me-

ri dvajsetletni močno povišan srčni utrip festivala. Pokazati ima veliko, zbornik na skorajda štiristo straneh pripoveduje zgodbo o umetniških praksah in dogodkih urbane kulture, ki jih je Velenje prvič doživelo. Kot je v uvodniku zapisala Bojana Špegel, je bilo dogajanje vse od prvega festivala Kunigunda svojstven kulturni inkubator za ljudi, ki jim povprečnost in komercialna privlačnost nista bila dovolj. Kdor ni obiskoval Kunigundinih festivalov ali pa kot obiskovalec ni prepoznal njenih subverzivnih kulturno umetniških praks in še marsikaj drugega, kar odstopa od mainstreama, lahko zdaj iz retrospektivne festivalskega dogajanja vse to spozna.

S. G.